

Євген Коржов

Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5102-3171>

СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМА ЯК ДРАЙВЕР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку нових джерел інноваційного оновлення промисловості України в умовах повномасштабної війни, руйнування виробничих потужностей та обмеженого доступу до традиційних інструментів технологічного розвитку. Стартап-екосистема, що охоплює акселератори, венчурні фонди, технологічні хаби, спеціальний правовий режим «Дія.City» та мережу університетських і корпоративних інституцій підтримки, дедалі частіше розглядається як альтернативний і додатковий канал генерування та комерціалізації промислових інновацій, здатний частково компенсувати обмеженість державного фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. Метою статті є оцінювання потенційної ролі та можливих механізмів взаємодії стартап-екосистеми з промисловими підприємствами України у стимулюванні їх інноваційного розвитку, а також обґрунтування напрямів посилення цієї взаємодії. У дослідженні застосовано методи системного аналізу, порівняння, узагальнення та структурно-логічного моделювання на основі теоретичної рамки шести доменів підприємницької екосистеми Д. Айзенберга (політика, фінанси, культура, інституційна підтримка, людський капітал, ринки) та концепції відкритих інновацій Г. Чесбро. Проаналізовано динаміку інноваційної активності промислових підприємств України за 2021–2024 рр., яка засвідчує зростання частки інноваційно активних підприємств із 9,6 % до 16,2 % за одночасного збільшення обсягу реалізованої інноваційної продукції у 3,8 раза. Розглянуто статистику функціонування українського венчурного ринку та режиму «Дія.City», зокрема залучення стартапами щонайменше 310,5 млн дол. США інвестицій у 2024 р. та приєднання 880 нових резидентів до спеціального податкового режиму. Виявлено основні моделі взаємодії промислових підприємств зі стартапами — корпоративні акселератори, венчурне інвестування, спін-офф-проекти, технологічний скаутинг та інноваційні кластери, а також бар'єри, що стримують таку взаємодію в українських реаліях: дефіцит акселераційних програм галузевого спрямування, низький рівень довіри традиційних промислових компаній до зовнішніх розробників, недостатність механізмів захисту інтелектуальної власності та обмежений доступ малих технологічних команд до виробничої інфраструктури. Виходячи з логіки моделі відкритих інновацій, висловлено теоретично обґрунтоване припущення, що промислові підприємства, які системно інтегрують стартап-інструментарій у власні інноваційні стратегії, можуть отримувати швидший доступ до зовнішніх технологічних рішень порівняно з опорою виключно на власний R&D-підрозділ,

хоча емпірична перевірка цього припущення на українських даних потребує окремого дослідження. Запропоновано напрями розвитку взаємодії промисловості та стартап-екосистеми в Україні, зокрема створення галузевих корпоративних акселераторів, розширення застосування режиму «Дія.City Invest» для фінансування промислових технологічних стартапів, формування індустріальних технологічних парків на базі діючих підприємств та розвиток програм технологічного скаутингу. Результати дослідження можуть бути використані органами державного управління під час формування інноваційної політики, а також менеджментом промислових підприємств для розроблення стратегій відкритих інновацій.

Ключові слова: стартап-екосистема; промислові підприємства; інноваційний розвиток; відкриті інновації; венчурне фінансування; Дія.City; корпоративні акселератори.